

บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์
การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย
และการจัดนิทรรศการทางวิชาการ

ราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ ๖
ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

“ราชภัฏเชียงใหม่
เปิดใจ ๘๕ พรรษา มหาราชัน”

บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายและการจัดนิทรรศการทางวิชาการ
 ราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
 “ราชภัฏเชียงใหม่ เทิดไท้ ๘๕ พรรษา มหาราชัน”

ISBN 978-616-7669-15-1

จัดทำโดย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 14 เลขที่ 202 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก
 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
 โทรศัพท์/โทรสาร 053-885950

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ม้าลำพอง ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
 รองศาสตราจารย์ ดร.อาวรรณ โอภาสพัฒนกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
 รองศาสตราจารย์ นพ.สิทธิพร บุญยนิคย์ ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ ๖ “ราชภัฏเชียงใหม่ เทิดไท้ ๘๕ พรรษา มหาราชัน”

1. ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ	8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชญ์สินี ชมพุดำ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ รัตนาพนนท์	9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจันทร์ เชื้อสุวรรณ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ม้าลำพอง	10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลทิพย์ คำใจ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมพุดำ	11. อาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์
5. รองศาสตราจารย์พิทยาภรณ์ มานะจตุ	12. อาจารย์ ดร.ทัตพร คุณประดิษฐ์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎิภักดิ์ เขมวิมุตติวงศ์	13. อาจารย์ ดร.กาญจนา สุระ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเลิศ กลิ่นรัตน์	14. อาจารย์ ดร.กัญญพัสรี กล่อมจรเจริญ

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนตรี ศิริจันทร์ชื่น ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ กิติบุตร รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
 อาจารย์ ดร.จิตติมา กตัญญู รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พริบไหว รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ นางสาวศิริพร ริพล หัวหน้าสำนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา
 นางสาวกรรณิกา ชาขง นักวิชาการเงินและบัญชี
 นางพิมพ์พรรณ สุธัญญา นักวิชาการพัสดุ
 นางสาวณัฐธยาน์ บันเทา นักวิจัย
 นางสาวกรทอง สีสวรรณ์ นักวิจัย
 นางสาวหทัยพร วังพลกษ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
 นางสาวจินตภา อัจฉริยากร นักวิชาการศึกษา
 นางสาวกตจิรา กาบใจ นักวิชาการศึกษา
 นายปรัชญา ไชยวงศ์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์
 นายชिरาวุธ สุวรรณคำ เจ้าหน้าที่ธุรการ

ความรู้ความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นส่วนร่วมของประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย

(The study of understanding and preparing for being part of ASEAN in case study of Thailand Rice Exporters Association)

พิทักษ์ ศิริวงศ์¹, นฤเบศร์ มีญติสม²

บทคัดย่อ

การทำวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นส่วนร่วมของประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการเป็นประชาคมอาเซียนของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย 2. เพื่อศึกษาความต้องการในการเตรียมความพร้อมการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียนของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ข้าว โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระเบียบจากประชากรโดยวิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก และวิธีวิทยาปรากฏการณ์วิทยา

ผลการศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนพบว่าสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ทราบข้อมูลข่าวสารเรื่องการเปิดประชาคมอาเซียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จากทางการประกาศของนักวิชาการของรัฐบาล เพราะว่าข้าว เป็นสินค้าที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย และยังเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ของประเทศไทย ซึ่งทางด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย ได้มีการเปิดตลาดในทุกประเทศในประชาคมอาเซียน ซึ่งประเทศไทยนั้น มีความเป็นผู้นำมาตั้งแต่แรกเริ่ม ซึ่งเป็นผลดีต่อประเทศไทย ซึ่งเน้นในเรื่องเศรษฐกิจการขาย และการส่งออกสู่ประเทศอื่นๆ โดยการเปิดตลาดนี้ จะช่วยเพิ่มโอกาสและอำนวยความสะดวกในการขายระหว่างประเทศได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ส่วนด้านการเตรียมความพร้อม ในการเข้าเป็นส่วนร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า

รัฐบาลไทยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยมาจากการประชุมร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นทางการเป็นระยะเพื่อให้ได้ข้อกำหนดที่เป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย และการดำเนินการจะอยู่ที่ภาคเอกชน โดยเรื่องการค้าทางสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจะเน้นในเรื่องของการสร้างตลาดในระดับที่สูงขึ้น หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อเข้าสู่ตลาดระดับบน ที่เน้นเรื่องคุณภาพของข้าวที่ดี ไม่เน้นเพียงเรื่องปริมาณและราคา ซึ่งข้าวไทยจะได้มีมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่วนในด้านการผลิตได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงเกษตร ในเรื่องของการผลิต รวมถึงเรื่องการพัฒนาพันธุ์ข้าว สร้างตลาดให้แก่เกษตรกร สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าว

Abstract

This research is to study the understanding and preparing for being part of ASEAN. There are 2 objectives in case study of Thailand Rice Exporters Association. 1. To study about understanding and preparing for being part of ASEAN of Thailand Rice Exporters Association, 2. To study the needs in preparing for joining ASEAN, by doing qualitative research and organizing the data of population by depth-interview and methodology and phenomenology.

A study on the knowledge and understanding of ASEAN found that Thailand Rice Exporters Association receive the information of opening the ASEAN community since 2008 by announce of government academic because rice is the best important exporting product. There are the opening markets in economic selling in every country in ASEAN. Thailand is the leader so it has advantages in exporting and selling in ASEAN and increase opportunity and comfortable in international trades

¹ คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² นักศึกษา สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

This research found that the preparing for being part of ASEAN by Thai government has strategy by conferencing between government and private sectors to create accepted. The operation is in private sector. The trade association rice exporter Thailand has had meetings with the Ministry of Commerce. They focus on the higher level market, focusing on the quality of the product not only of quantity and price so Thai rice will be more valuable Part in the production of a joint meeting with the Ministry of Agriculture. In terms of production, including the development of hybrid rice, create a market for farmers, increase value to the rice.

1.บทนำ

ในปี 2555 กรมการค้าต่างประเทศ ได้เร่งดำเนินนโยบายในเชิงรุกเพื่อพัฒนาศักยภาพและความพร้อมทางด้านการค้าและการลงทุนของไทยให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง เพื่อให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ในปี 2558 ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประเทศสมาชิก จำนวน 10 ประเทศ อันได้แก่ ไทย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม พม่า ลาว กัมพูชา (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2555 หน้า 18)

ประเทศไทยส่งออกข้าวเป็นอันดับ 1 ของโลก ตั้งแต่ปี 2524 ถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ.2551 ปริมาณการส่งออกข้าวของไทยทำสถิติสูงถึง 10.216 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 203,219 ล้านบาท มีข้าวเปลือกหลากหลายชนิดพันธุ์ โดยมีข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดในโลก โดยในปี 2554 ที่ผ่านมามีประเทศไทยส่งออกข้าวประมาณ 10.7 ล้านตัน แบ่งเป็นการส่งออกข้าวเจ้าขาว 4.44 ล้านตัน มูลค่า 67,117 ล้านบาท คิดเป็น 41% ของการส่งออกทั้งหมดของไทย ข้าวหนึ่งจำนวน 3.41 ล้านตัน มูลค่า 53,158 ล้านบาท คิดเป็น 32 % ของการส่งออกข้าวทั้งหมด ข้าวหอมมะลิ 2.36 ล้านตัน มูลค่า 63,584 ล้านบาท คิดเป็น 22 % ซึ่งจะเห็นว่าตัวหลักที่เป็นข้าวเพื่อการส่งออกของไทยนั้น เป็นการส่งออกข้าวที่มีคุณภาพสูงทั้งสิ้น (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2555 หน้า 23)

ปัจจัยที่สำคัญในการปรับตัวทั้งในเชิงรุกและเชิงรับของ การส่งออกข้าวไทย เช่นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต, ศึกษาแหล่งวัตถุดิบในอาเซียน, ศึกษาการสนธิสัญญาความต้องการของตลาดอาเซียน, พัฒนาและปรับระบบต่าง ๆ, เรียนรู้คู่แข่งใหม่จากอาเซียน, เพิ่มกลยุทธ์ในการมัดใจลูกค้า, เรียนรู้วิธีที่จะรักษาทรัพยากรบุคคล เพื่อสร้างมูลค่าเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนธุรกิจ (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์, 2555 หน้า 21)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจและความต้องการในการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียนของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยเนื่องจากการเปิดเขตเสรีทางการค้าของประชาคมอาเซียนจะเป็นโอกาสที่ดีของอุตสาหกรรมเกษตรของไทยในเรื่องของการส่งออก ดังนั้นคณะผู้ศึกษาต้องการทราบถึงแผนการขยายตลาดของธุรกิจในการส่งออกและมีแผนรับมืออย่างไรกับคู่แข่งภายนอกประเทศที่จะเข้ามาลงทุนในไทยเพื่อนำไปสู่แนวทางในการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่เขตการค้าเสรีAECของธุรกิจส่งออกข้าวของไทย

2.วิธีการศึกษาและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเริ่มการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยพิจารณาเลือกสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยซึ่งมีเวลามากในการให้สัมภาษณ์ เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีระบบ ทั้งนี้การเก็บข้อมูลภาคสนามได้ใช้เทคนิควิธีที่สำคัญคือ การสัมภาษณ์ระดับลึกและการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้ทั้งจากการสัมภาษณ์ และสังเกตมารวบรวม และทบทวนข้อมูลทั้งหมด โดยจัดประเภทข้อมูลตามหมวดหมู่ และนำมาเรียบเรียง ตีความหมายของข้อมูล เมื่อนำมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับแนวความคิด และทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามกรอบวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ก่อนการศึกษา สรุปผลการศึกษา ตลอดจนเสนอข้อเสนอนี้จึงรวบรวม และจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อรายงานผลการศึกษา

3. ผลการศึกษา

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ทราบข้อมูลข่าวสารเรื่องการเปิดประชาคมอาเซียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จากทางการประกาศของนักวิชาการของรัฐบาล เพราะว่าข้าว เป็นสินค้าที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย และยังเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ของประเทศไทย ซึ่งทางด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย ได้มีการเปิดตลาดในทุกประเทศในประชาคมอาเซียน ซึ่งประเทศไทยนั้น มีความเป็นผู้นำมาตั้งแต่แรกเริ่ม ซึ่งเป็นผลดีต่อประเทศไทยที่เน้นในเรื่องเศรษฐกิจการขาย และการส่งออกสู่ประเทศอื่นๆ โดยการเปิดตลาดนี้ จะช่วยเพิ่มโอกาสและอำนวยความสะดวกในการขายระหว่างประเทศได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ทางสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยนั้น ทราบรายละเอียดข้อมูลต่างๆ แต่ในด้านข้อมูลเชิงลึกนั้น ทางรัฐบาลจะมีการประชุม ปรึกษากันแต่รายละเอียดในการเจรจา ตกลงเหล่านี้นั้นทางด้านเอกชนจะไม่ได้รับทราบ ถึงขั้นตอนหรือวิธีการต่างๆ แต่จะได้รับข้อมูลที่เป็นผลสรุป หรือมาตรการที่ผ่านการอนุมัติแล้วเท่านั้น

การส่งออกข้าวของประเทศไทยจะเสียเปรียบในเรื่องของการผลิตเพราะเรามีศักยภาพ กำลังการผลิตน้อยกว่าประเทศอื่น เช่น เวียดนาม คิดเป็นร้อยละ 70:30 เพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลผลิตที่ได้จะได้น้อยกว่า ในขณะที่ดินทุนยังคงสูงเท่าเดิม การส่งออกข้าวของประเทศไทยจะเสียเปรียบประเทศอื่นถ้ามีการเปิดประชาคมอาเซียน แต่ข้อดีที่จะได้รับคือ การนำเข้าวัตถุดิบจะมีราคาที่ลดลง และมีวัตถุดิบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่น่ากังวลคือ ชาวต่างชาติอาจจะเข้ามาลงทุนทำธุรกิจการนำเข้าข้าวเข้ามาในประเทศไทย เหมือนกับมีการแข่งขันทั้งภายนอกและภายในประเทศ แต่กระทรวงพาณิชย์ได้มีมาตรการในการป้องกัน ดูแล เพื่อรักษาผลประโยชน์ของผู้ประกอบการไทยให้ได้มากที่สุด

สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยนั้น มุ่งเน้นเรื่องการค้า ซึ่งจะมีการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับกระทรวงพาณิชย์ ที่เน้นการค้าขาย แต่อาจจะมีการติดต่อสื่อสารกับทางรัฐบาลโดยผ่านทางตัวกลางซึ่งเป็นองค์การ หรือหน่วยงานที่ใหญ่กว่า ในที่นี้หมายถึง สมาคมการค้า ซึ่งรวมเรื่องการค้าขายทุกอย่างในประเทศ และในปัจจุบัน การผลิต และการส่งออกข้าวนั้น ได้ใช้เครื่องจักรมากกว่าการใช้แรงงานคน เพราะมีผลผลิตขึ้นมากกว่า คือ สะดวกสบาย ผลิตได้รวดเร็ว ได้ปริมาณที่มากกว่า และประหยัดกว่า

2. ด้านการเตรียมความพร้อม ในการเข้าเป็นส่วนร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การวางยุทธศาสตร์ข้าวไทย มีการกำหนดมาจากการประชุมร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นทางการเป็นระยะเพื่อให้ได้ข้อกำหนดที่เป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย และการดำเนินการจะอยู่ที่ภาคเอกชน โดยเรื่องการค้าทางสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจะเน้นในเรื่องของการสร้างตลาดในระดับที่สูงขึ้น หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อเข้าสู่ตลาดระดับบน ที่เน้นเรื่องคุณภาพของข้าวที่ดี ส่วนในด้านการผลิตได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงเกษตร รวมถึงเรื่องการพัฒนาพันธุ์ข้าว สร้างตลาดให้แก่เกษตรกร สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าว

กลยุทธ์เพื่อให้ข้าวไทยเป็นผู้นำ Trader ของAEC ประเทศไทยเป็นผู้นำอันดับที่หนึ่งของโลก แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การค้าในแต่ละช่วง แต่ประเทศไทยมีช่องทางการส่งออกที่มั่นคง แต่ในเรื่องการขายจะขึ้นอยู่กับเทรดเดอร์ในแต่ละประเทศซึ่งมีบทบาทมากกว่าในลักษณะการขายที่มีความเสี่ยงสูง ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับที่หนึ่งของโลกแต่เทรดเดอร์นั้น มีความแข็งแกร่งพอที่จะเปลี่ยนสถานการณ์ได้

จุดเด่นของประเทศไทยคือ การรับออเดอร์จากต่างประเทศ เพราะว่าประเทศอื่นนั้นมีการผลิตที่สูงแต่ไม่มีช่องทางในการขาย เพราะฉะนั้นประเทศไทยจึงรับซื้อจากประเทศอื่นที่มีการผลิตมากแต่ไม่มีช่องทางในการขายมา เพื่อขายต่อไปยังประเทศที่สั่งเข้ามา ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงยังคงดำรงตำแหน่งผู้ส่งออกข้าวอันดับที่หนึ่งของโลกอยู่จนปัจจุบัน

จุดแข็งในการส่งออกข้าวไทย คือ ชื่อเสียงของข้าวไทย เกรดดีในตลาดโลก ระบบธุรกิจของประเทศไทยมีความเป็นสากลมากกว่าประเทศอื่น ประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือมากกว่าประเทศอื่น เพราะประเทศไทยดำเนินการมาเป็นระยะเวลานานกว่า ถึงแม้ว่าราคาจะสูง

กว่าแต่ลูกค้ายังคงติดต่อซื้อขายที่อยู่ ประเทศไทยยังคงสามารถขายข้าวได้ในมูลค่าที่สูงซึ่งเป็นผลที่ดี แสดงให้เห็นว่าลูกค้าบางส่วนยังคงให้เครดิต และไว้วางใจในมาตรฐานของข้าวไทย

จุดอ่อนของประเทศไทยในการส่งออกข้าวคือ การผลิต ต้นทุนการผลิต คุณภาพของพันธุ์ข้าวลดลง โครงสร้างทางการผลิตยังไม่แข็งแรง มันคงเพียงพอต่อการส่งออก

วิธีแก้ปัญหาจุดอ่อนนี้คือ การที่องค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องจริงจังกับการแก้ปัญหานี้ รัฐบาลควรใช้งบประมาณแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ไม่ใช่ปลายเหตุเหมือนที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้ คือการใช้งบประมาณมาส่งเสริมในเรื่องการผลิต การพัฒนาพันธุ์ข้าว เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและได้ผลที่ดียิ่งขึ้น แต่ขณะนี้มันนโยบายในการรับซื้อข้าวของรัฐบาล เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ในอีกมุมหนึ่งนั่นคือการกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับระบบการเมือง นโยบายของรัฐบาลด้วย

ศักยภาพการส่งออกข้าวไทยในการแข่งขัน AEC ในการแข่งขันในอาเซียนนั้นได้เสียเปรียบเวียดนามอย่างมาก เพราะราคานั้นต่ำกว่าไทยและมีส่วนแบ่งการตลาดในการส่งออกข้าวคิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนประเทศไทยนั้นคิดเป็นร้อยละ 30 ซึ่งประเทศไทยไม่สามารถกลับมาติดเป็นผู้นำได้เหมือนเดิม แต่ถ้าเป็นการแข่งขันในระดับโลก ประเทศไทยนั้นยังคงเป็นอันดับหนึ่ง

ความเสี่ยงในการส่งออกข้าวไทย มีทั้งจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ จากภายในประเทศคือ นโยบายของรัฐบาลนั้น มีความเสี่ยงเพราะทำให้ข้าวไทยมีราคาที่สูงขึ้น จากภายนอกประเทศนั่นคือ การแข่งขันที่สูงขึ้น เพราะต่างประเทศนั้นมุ่งเน้นในการค้าที่ราคาต่ำแต่ประเทศนั้นเน้นการค้าที่มีคุณภาพสูง

ผลกระทบด้านแรงงาน การเปิดประชาคมอาเซียนนั้น จะไม่ส่งผลโดยตรงเพราะว่าการประกอบการส่วนใหญ่ของประเทศไทยนั้น ใช้เครื่องจักรเป็นหลัก แต่ในส่วนของการแรงงานไทยนั้น อาจส่งผลในทางลบ เพราะเมื่อเปิดประชาคมอาเซียนแล้ว แรงงานจากประเทศที่ยากจนกว่าอาจจะเข้ามาแย่งงานในประเทศไทย เพราะค่าแรงมีราคาดี พร้อมทั้งสวัสดิการที่ดีกว่าอีกด้วย **ส่วน**ในเรื่องปัญหาเกี่ยวกับชาวนาไทยนั้น ยังไม่เข้มแข็งพอที่จะสามารถประกอบการได้ด้วยตนเอง เพราะรัฐบาลมีนโยบายเพื่ออุ้มชูชาวนา แทนที่จะช่วยส่งเสริม สร้างความแข็งแกร่งให้ชาวนาอยู่ได้ด้วยตนเอง และเพราะเหตุนี้ ทำให้ความสามารถของชาวนานั้นค่อยลงไปอีก วิธีแก้ปัญหาคือ การปรับเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์และช่วงเวลา หรืออาจใช้นโยบายที่ผสมผสานกันให้มากยิ่งขึ้น

ปัญหาการแข่งขันธุรกิจข้าวในAECและแนวทางการรับมือ ในปี.ศ.2555 ประเทศไทยได้เสียตำแหน่งการเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งในอาเซียนให้กับเวียดนามในด้านปริมาณ ซึ่งในสมัยก่อนตั้งแต่ปี.ศ.2525 ประเทศไทยได้ครองตำแหน่งผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งทั้งในอาเซียนและโลก ตลอดสามสิบปีที่ผ่านมาสามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้ทั้งในด้านปริมาณและด้านมูลค่า ซึ่งประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกข้าวที่สูงมาก แตกต่างจากประเทศอื่นชัดเจน ส่งผลให้มีมูลค่ามากที่สุดด้วย แต่ในปัจจุบันปริมาณที่ประเทศอื่นๆส่งออกข้าวนั้นได้เพิ่มสูงขึ้น และประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกข้าวที่คงตัว ทำให้ปริมาณไม่แตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ ประเทศไทยจะต้องย้ายตลาดการขายไปในระดับที่สูงขึ้นหรือตลาดระดับบน ที่เน้นคุณภาพและราคาสูงกว่าตลาดทั่วไปเพื่อที่มูลค่าการส่งออกข้าวของไทยจะได้ยังคงเป็นอันดับหนึ่ง เน้นการส่งออกไปยังระดับโลกไม่ใช่การส่งออกเพียงในระดับอาเซียนเพราะตลาดภายในอาเซียนนั้นเราได้เสียเปรียบประเทศอื่นอย่างสิ้นเชิง

ปัญหาการเข้ามาแข่งขันทำธุรกิจข้าวในไทยของชาวต่างชาติและแนวทางการรับมือ เนื่องจากขณะนี้หลายประเทศเตรียมตัวใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปี 2558 เข้ามาหาผลประโยชน์ และสร้างความเสียหายแก่ธุรกิจของคนไทย เพราะพบว่าปัจจุบันมีหลายประเทศ โดยเฉพาะสิงคโปร์เริ่มรุกเข้ามาทำธุรกิจข้าวในไทยแล้ว ทำให้มีแนวโน้มว่าสิงคโปร์ ใช้ประโยชน์ AEC ตั้งบริษัท ทุ่ม

ธุรกิจข้าวไทย ดังนั้นจะมีแผนรับมือโดยการเฝ้าจับตามองธุรกิจที่ไม่ชอบมาพากล เช่น ธุรกิจที่เป็นของต่างประเทศเข้ามาดำเนินการในไทย ซึ่งทางสมาคมจะนำข้อมูลที่ได้รับมานั้น ไปให้ทางรัฐบาลตรวจสอบ

ปัญหาราคาข้าวไทยสูงเกินความเป็นจริงและแนวทางการรับมือ ราคาข้าวของประเทศไทยนั้นอยู่ในระดับที่สูง แต่ด้วยต้นทุนทางการผลิตที่สูง ต้นทุนการส่งออก ประเทศไทยจึงต้องปรับตัวเพื่อขยายตลาดไปยังตลาดระดับบน จะไม่เน้นเพียงแค่ปริมาณ แต่จะเน้นคุณภาพของข้าว แม้ราคาสูง ไม่เน้นตลาดที่เน้นเรื่องการแข่งขันราคาทั่วไป แต่เป็นตลาดที่มีผู้แข่งขันน้อย เพราะเราจะเสียเปรียบประเทศอื่นๆ และจะทำให้การส่งออกข้าวไทยนั้นมีมูลค่าที่สูงมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ปัญหาเรื่องอัตราภาษีและแนวทางการรับมือ การเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะทำให้ภาษีนำเข้าข้าวของตลาดอาเซียน ลดลงเป็น 0% ซึ่งจะช่วยให้ตลาดส่งออกข้าวไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียนให้ได้มากขึ้น แต่แท้ที่จริงแล้ว การลดภาษีนำเข้าข้าวของประเทศสมาชิกอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นอินโดนีเซีย, มาเลเซีย, และฟิลิปปินส์ ต่างกำหนดให้สินค้าข้าวอยู่ในรายการสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูง (Sensitive List) และยังคงอัตราภาษีนำเข้าอยู่ระหว่างร้อยละ 30-40 อยู่ แนวทางการแก้ไขคือการเจรจา ตกลง เพื่อขอโควตาพิเศษ ในแต่ละประเทศเพื่อให้ได้ประโยชน์กันทั้งสองฝ่าย

ปัญหาเรื่องการผสมพันธ์ของข้าวและแนวทางการรับมือ เพราะข้าวจากต่างประเทศอาจจะหลุดเข้ามาผสมกับข้าวของไทย ทำให้สายพันธุ์ไทยนั้นอาจเกิดการดัดแปลงพันธุกรรม ส่งผลร้ายต่อชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือของประเทศไทย แผนรับมือคือการออกมาตรการอย่างเด็ดขาด และเข้มงวดอย่างที่สุด

4. อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

1. ประเด็นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย

ทางสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย จะมุ่งเน้นการดูแลในเรื่องเศรษฐกิจ การค้า การเปิดตลาด ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ ซึ่งมีการดำเนินการติดต่อกับกระทรวงพาณิชย์ โดยผ่านสมาคมการค้า ซึ่งเมื่อผู้ประกอบการประสบปัญหาจะต้องติดต่อกับหน่วยงานใหญ่ของฝ่ายนั้นๆ ในการเปิดประชาคมอาเซียนนี้ จะทำให้มีเสรีในการค้ามากยิ่งขึ้น และเป็นการอำนวยความสะดวกในการค้าระหว่างประเทศ แต่ในส่วนของข้อมูลเชิงลึกนั้นทางรัฐบาลจะสรุปผลเป็นมาตรการมาให้ทางภาคเอกชน

2. ประเด็นด้านการเตรียมความพร้อม ในการเข้าเป็นส่วนร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาครัฐบาลและเอกชนได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน โดยมาจากการประชุมอย่างเป็นทางการเป็นระยะเพื่อให้ได้ข้อกำหนดที่เป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย โดยเรื่องการค้าทางสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ มุ่งเน้นเรื่องตลาด และการติดต่อค้าขาย ส่วนในด้านการผลิตได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงเกษตร ในเรื่องของการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าว

การวางแผนเพื่อเตรียมตัวเป็นผู้นำ ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้นำอันดับที่หนึ่งของโลก แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การค้าในแต่ละช่วง ซึ่งประเทศไทยมีช่องทางการส่งออกที่มั่นคง จุดเด่นของประเทศไทยคือ การรับรองเดอเรียจากต่างประเทศ เพื่อรับซื้อและขาย ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงยังคงดำรงตำแหน่งผู้ส่งออกข้าวอันดับที่หนึ่งของโลกอยู่จนปัจจุบัน

จุดอ่อนของประเทศไทยในการส่งออกข้าวคือ การผลิต ต้นทุนการผลิต คุณภาพของพันธุ์ข้าวลดลง โครงสร้างทางการผลิตยังไม่แข็งแรง มั่นคงเพียงพอต่อการส่งออก วิธีแก้ปัญหาจุดอ่อนนี้คือ การที่รัฐบาลควรใช้งบประมาณแก้ไขปัญหาด้านเหตุ ไม่ใช่ปลายเหตุ คือการใช้งบประมาณมาส่งเสริมในเรื่องการผลิต เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและได้ผลที่ดียิ่งขึ้น แต่ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับระบบการเมือง นโยบายของรัฐบาลด้วย

ศักยภาพในการส่งออกข้าวของประเทศไทย ในการแข่งขันในอาเซียนนั้นได้เสียเปรียบเวียดนามอย่างมาก แต่ถ้าเป็นการแข่งขันในระดับโลก ประเทศไทยนั้นยังคงเป็นอันดับหนึ่ง

ความเสี่ยงในการส่งออกข้าวของไทย มีทั้งจากภายในประเทศคือนโยบายของรัฐบาลนั้นทำให้ข้าวไทยมีราคาที่สูงขึ้น จากภายนอกประเทศนั้นคือการแข่งขันที่สูงขึ้น เพราะต่างประเทศนั้นมุ่งเน้นในการค้าที่ราคาต่ำแต่ประเทศไทยนั้นเน้นการค้าที่มีคุณภาพสูง

ในส่วนของแรงงานไทย อาจส่งผลในทางลบ เพราะ แรงงานจากประเทศที่ยากจนกว่าอาจจะเข้ามาแย่งงานในประเทศไทย เพราะค่าแรงมีราคาดี พร้อมทั้งสวัสดิการที่ดีกว่าอีกด้วย ในเรื่องปัญหาเกี่ยวกับชาวนาไทยนั้น ยังไม่เข้มแข็งพอ เพราะรัฐบาลมีนโยบายเพื่ออุ้มชูชาวนาสร้างความแข็งแกร่งให้ชาวนา วิธีแก้ปัญหาคือการปรับเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์และช่วงเวลา

ในปีพ.ศ.2555 ประเทศไทยได้เสียตำแหน่งการเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งในอาเซียนให้กับเวียดนาม ซึ่งวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้คือประเทศไทยจะต้องย้ายตลาดการขายไปในตลาดระดับบน ที่เน้นคุณภาพและราคาสูงเพราะราคาข้าวของประเทศไทยนั้นอยู่ในระดับที่สูงพร้อมด้วยต้นทุนทางการผลิตที่สูง เพื่อที่มูลค่าการส่งออกข้าวของไทยจะได้ยังคงเป็นอันดับหนึ่ง

เนื่องจากขณะนี้หลายประเทศเตรียมตัวใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้นจะมีแผนรับมือโดยการเฝ้าจับตามองดูธุรกิจที่ไม่ชอบมาพากล ซึ่งทางสมาคมจะนำข้อมูลที่ได้รับมานั้น ไปให้ทางรัฐบาลตรวจสอบ

การเปิดประชาคมอาเซียนจะก่อปัญหาในเรื่องการผสมพันธุ์ของข้าวและส่งผลร้ายต่อชื่อเสียงของประเทศไทย แผนรับมือคือการออกมาตรการอย่างเข้มงวดอย่างที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนโดยแท้จริงมากกว่านี้ ไม่ใช่เพียงแต่บอกแต่ข้อดีที่ได้รับ ควรบอกในทุกๆด้านจะได้เตรียมการปรับตัว ก่อตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือต่างๆมากกว่านี้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพราะเรายังไม่มั่นคงพอโอกาสที่จะเสียบุคลากรนั้นมีอยู่สูงมาก เพราะฉะนั้นควรเน้นเรื่องการพัฒนาการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

6.เอกสารอ้างอิง

สุภางค์ จันทวานิช. (2549). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิตา ชูโต. (2548). การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัท พรินต์โพร จำกัด

ประภัสสร เทพชาตรี. (2552). การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2555). ถามตอบ รอบรู้AEC 360องศา. กรุงเทพฯ:

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

สมคิด พุทธศรี. (2552). อาเซียนกับข้อตกลงการค้าเสรี. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วีรวรรณ ภิญญรัตน์. (2555). เงินตราในอาเซียน. กรุงเทพฯ: บริษัท สถาพรบุ๊คส์ จำกัด

สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย. (2555). สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย

เยาวนุช เวศร์ภาดา. (2543). ข้าว วัฒนธรรมแห่งชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท แปลน พรินท์ติ้ง จำกัด